infovihtal #69

Goor yi sëy ak yeneen ni goor ak doomi Jangooro ji VIH

Españ naangunal Goor ni niiy sëy ak yeneen ni Goor(yor ba deet doomi jangooro ji) aq dunde ci ak baneexu ci ni mu bëgge sëy, nekk ak takkoom te dara du ko galaanpr, te been bodiku du dal ci wallu ndimbal ci wallu yelefu doomu aadama, ci yelefu yoon ak ci wërguyaram. Wante ci amna ay dëkk yo xamne seen aada naanguwul and nit yu niiru awra di sëy, mën naan leen di leen xole bët bu ñaw, ba teere bu anda ak ay daan.

Aajo seen bindu yaram, ci walante feebar ak dundiin, goor yi sëy yeneen goor (HSH) noom la doomu jaangooro bi VIH gëna japp ak yeneen xettu feebaru sëy bo ka mengële ak neñeen ni nit.

Setlu doomu jaangooro

Nii rek la ñou mëna xame ndax nit gi ame doomi jangooro bi VIH, dema un defal ko setlu bi. Mënci kër doktor mu setal la, ba bérëp yi fa sëytu feebari sëy ba ci yeen mbotaay yi. Amna ay Setlu yu gaaw yu laay xamal ci ame nga ko ba deet ci 15 simili, bu fekke da ngo ko ame, da ngay def beneen setlu firndel ngir degël ko.

Naka Jangooro ji di wale?

Feebar bi ne laay wale bu fekke doomi jangooro ji mu ngi ci biir deret ba ndoxu ngoora taase na ak deretu beneen nit, doomi jaangoori ji day jar ci pooru paxu baaxu nit, ba ci dag dag yiiy amb ci walu gànnaw, ba xottu gànnaw, ba geemmiñ ba der. Wante nak, gestú yi mujj wanne na bu nit ki di topp amb paccam nam mu ngi ak doomi jaangooro, su Xayme ci deretam du feññ ci yaram, moom ak takkoom du nu won am nan feebaru sëy, seen wale day neew *Mëness nga xol Xettu 64 bi wax ci walle*.

Yan sëy noo mën yokk wale doomi jangooro VIH?

Sëyub rofoo

Rofoo gànnaw te solo mbussu aarukaay, mën indi toxe gu rey ci wale doomi jaangooro, ngaay roofe ba un roofu. Rawate bu un laay roofu, ranée ci bu ande tur ndox baaxu goor.

- *Ngir moytu ko del jëffandiko mbussu aarukaay ak diiw ca tambali ga. Diiw y iba Kerema yi, diiwliñ ba waslin mëna yaq ba tocc mbuss mi.*

Maccal

Ci maccal goor bu ci ndoxu baax turoo, ndax xam nga ne amna doomi jaangooro bi, bu taase ak deru biir geemmiñ fu am ay dag dag VIH mën na fa jar.

- *Wale gi du yomb bu feeke am settuk geemmiñ, bu amul dag dag ba mu soofe. Bu nu ture ndoxu baaxu goor ci biir, mën nga ka tuffli ba nopi gallaxdako ak ndox. Bul jëffandiko alkol, ba ndoxu raxass geemmiñ. Ndax mën naan yaq deru geemmiñ . Taamu nu si tamit nga boross bo, bala nga macc tamit ba macce ba jeexal.*

Fowukaayu sëy

Wecco fowukaay sëy mën indi walante doomi jaangooro.

- *Ngiir moytu ko solal ka mbuss aarukaay sa nit ki koy jëffandiko wute. Si mënul ne (masalaan ni baali Siin yi) k une yam ci bossam.*

Sëyando ak mboloo

Ngir wanni wale buleen di sëye mbolo, jëffandiko mbussu aarakaay sa so sope nit bi ngay lallel ndam ya roofu ba nu laay roof. Bu ko sopiiwul nit ki sol mbuss mi doŋ rek laay aar, waye nit yeneen ni mooy roofu deret yi ak yeneen xettu ndox yi di nanu taase ak seen ni der, di yokk seen wala.

- *Xalaat ne sëyu mboloo dey jaffel jëffandiko mbussu aarukay. Mën waxtaane ci pexe yi def un jëffandiko.*

Yan nooy jaffel Fagaaru ci doomi jaangooro ji VIH?

- Maggante te gi, yar gi amb ci diggante takko yi ba kilifteef gi am ci seen diggante ba waxtaane fagaaru ci amb werguyaram du yomb.
- Dal xel ci ne dara du la ci fekk, ci doole, say at ba ligeeyu sa takko mën wone andul ak doomi jaangooro gi.
- Sanŋara ba sineebar mën wanni sa giis giis ci tokke bi amb VIH, tax ba do fagaaru.

Ndax xamoon nga?

Doxaliin gànnaw bu joogé ci jotté bu andul ak fagaaru?

Faccu b inga mëna def bu fekke nt ku amul doomi jaangooro. Ci masalan, bu un la roofo gànnaw bu anda k tur ndoxu baasu goor ak nit amee jaangooro ji te solul bmbuss mi (ba mu tocc). Bu la dale demal Opital ci sa si un xolal. Faccu 28 fan daay wanni wala VIH gi ci mëna dikk, wante war nga ko tambali ci li wessuwul 72 waxtu (tamu ci 6 waxtu yi jittu).

Jumtukaay bi un deff ko andi ci Mbootay gi tudd Stop Sida, www.stopsida.org

POR FAVOR, FOTOCÓPIALO Y HAZLO CIRCULAR

grupo de trabajo sobre tratamientos del VIH
contact@gtt-vih.org
www.gtt-vih.org
Barcelona (España)

Subvencionado por: Secretaría del Plan Nacional sobre el Sida; Generalitat de Catalunya Departament de Salut, Programa de Prevenció i Assistència de la Sida; Ajuntament de Barcelona, Àrea d'Acció Social y Ciutadania; Diputació Barcelona, Àrea de Benestar Social
Colaboran: ETIS